

OBSAH

	str.
1. OCELI	5
1.1 Konstrukční oceli a slitiny	5
1.1.1 Rozdělení a označování ocelí	5
1.1.2 Oceli pro práci za běžných podmínek	8
1.1.2.1 Konstrukční oceli třídy 10 a 11	8
1.1.2.2 Konstrukční oceli třídy 12 až 16	9
1.1.2.2.1 Oceli k cementování	9
1.1.2.2.2 Oceli k zušlechťování	10
1.1.3 Oceli a slitiny se zvláštními vlastnostmi	10
1.1.3.1 Korozivzdorné a žárovzdorné oceli a slitiny	10
1.1.3.2 Žáropevné oceli a slitiny	11
1.1.3.3 Oceli a slitiny pro nízké teploty	12
1.1.3.4 Oceli a slitiny odolné proti opotřebení	12
1.1.3.5 Oceli a slitiny se zvláštními fyzikálními vlast- nostmi	12
1.2 Oceli na odlitky	13
1.3 Nástrojové oceli	14
2. LITINY	17
2.1 Soustava Fe - C - Si	17
2.2 Grafitické litiny	19
2.2.1 Šedá litina s lupínkovým grafitem	19
2.2.2 Tvárná litina	21
2.3 Bílá litina	22
2.4 Temperovaná litina	23
2.4.1 Temperovaná litina s černým lomem	23
2.4.2 Temperovaná litina s bílým lomem	24
2.4.3 Temperovaná litina perlitická	25
2.5 Tvrzená litina	26
2.6 Legované litiny	26
3. PŘEMĚNY PŘECHLAZENÉHO AUSTENITU	28
3.1 Tvorba proeutektoidních fází	28
3.2 Perlitická přeměna	30
3.3 Bainitická přeměna	32
3.4 Martensitická přeměna	34

	str.
4. TRANSFORMAČNÍ DIAGRAMY	37
4.1 Diagramy izotermického rozpadu austenitu (IRA)	37
4.2 Diagramy anizotermického rozpadu austenitu (ARA)	39
5. TEPELNÉ ZPRACOVÁNÍ OCELÍ	41
5.1 Ohřev ocelí	42
5.2 Žhání	44
5.2.1 Žhání bez překrytalizace	44
5.2.1.1 Žhání na měkko	44
5.2.1.2 Žhání ke snížení prnutí	45
5.2.1.3 Rekrytalizační žhání	45
5.2.2 Žhání s překrytalizací	46
5.2.2.1 Normalizační žhání	46
5.2.2.2 Homogenizační žhání	46
5.2.2.3 Izotermické žhání	47
5.2.2.4 Žhání s částečnou austenitizací	48
5.3 Kalení	48
5.3.1 Kalící teplota	49
5.3.2 Kalitelnost, zakalitelnost, prokalitelnost	51
5.3.3 Kalící prostředí	56
5.3.4 Způsoby kalení	59
5.3.4.1 Nepřetržitě kalení do studené lázně	60
5.3.4.2 Přetržitě kalení	60
5.3.4.3 Lomené kalení	61
5.3.4.4 Termální kalení	62
5.3.4.5 Kalení se zmrazováním	62
5.3.4.6 Izotermické bainitické kalení	62
5.3.4.7 Bainitické kalení nepřetržitě	63
5.3.5 Povrchové kalení	63
5.3.5.1 Povrchové kalení plamenem	64
5.3.5.2 Indukční povrchové kalení	65
5.4 Popouštění	67
5.4.1 Přeměny při popouštění a jejich důsledky	68
5.4.2 Rozdělení popouštění podle výše popouštěcí teploty	71
5.4.3 Popouštěcí křehkost	71
5.5 Chemické tepelné zpracování (CHTZ)	73
5.5.1 Cementování	73
5.5.1.1 Tepelné zpracování po cementování	74
5.5.2 Nitrídování	75
5.5.3 Nitrocementování a karbonitridování	76
5.6 Tepelné mechanické zpracování (TMZ)	76

	str.
6. NEŽELEZNÉ KOVY A JEJICH SLITINY	78
6.1 Značení neželezných kovů a jejich slitin	78
6.2 Měď a její slitiny	79
6.2.1 Mosazi	81
6.2.2 Bronzy	83
6.2.2.1 Cínové bronzy	84
6.2.2.2 Hliníkové bronzy	86
6.2.2.3 Křemíkové bronzy	88
6.2.2.4 Beryliové bronzy	88
6.2.2.5 Olovnaté bronzy	89
6.2.3 Slitiny mědi s niklem	90
6.3 Hliník a jeho slitiny	92
6.3.1 Podstata vytváření hliníkových slitin	93
6.3.2 Slitiny hliníku ke tváření	94
6.3.2.1 Slitiny vytvrditelné	94
6.3.2.2 Slitiny nevytvrditelné	96
6.3.3 Slitiny hliníku k odlévání	96
6.3.3.1 Slitiny na bázi Al - Si	96
6.3.3.2 Slitiny na bázi Al - Cu	97
6.3.3.3 Slitiny na bázi Al - Mg	97
6.3.4 Speciální hliníkové slitiny	98
6.4 Titan a jeho slitiny	98
6.4.1 Rozdělení titanových slitin	99
6.5 Nikl a jeho slitiny	100
6.5.1 Rozdělení niklových slitin	100
6.6 Stručný přehled některých dalších neželezných kovů a jejich slitin	101
7. NEKONVENČNÍ MATERIÁLY	103
7.1 Kovová skla	103
7.2 Složené materiály (kompozity)	105
7.2.1 Složené materiály zpevněné vlákny	106
7.3 Keramika	108
7.3.1 Grafit	108
7.3.2 Těžkotavitelné kovové sloučeniny	108
7.3.3 Těžkotavitelné kysličníky	109
7.3.4 Cermaty	109
7.3.5 Spékané karbidy	110
7.4 Plasty	110
7.4.1 Nadmolekulární struktura polymerů	113
7.4.2 Složené materiály (kompozity) na bázi makromolekulárních látek	114
7.4.3 Použití plastů	114
7.5 Slinuté kovy	115

8. LITERATURA